

KARTA KURSU (realizowanego w module specjalności)

Geografia z wiedzą o społeczeństwie (nauczycielska)

(nazwa specjalności)

Nazwa	Problemy gospodarcze współczesnego świata w kształceniu geograficznym	
Nazwa w j. ang.	Economic problems of the modern world in geographic education	
Koordynator	dr Piotr Wilczyński	Zespół dydaktyczny
		dr Piotr Wilczyński dr Krzysztof Wiedermann
Punktacja ECTS*	2	

Opis kursu (cele kształcenia)

W wyniku realizacji kursu student nabywa wiedzę na temat współczesnych problemów i wyzwań gospodarczych na świecie (w tym w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej) w powiązaniu z problemami/wyzwaniami geopolitycznymi oraz społeczno-kulturowymi, a także rozumie miejsce i znaczenie tej problematyki w kształceniu geograficznym na poszczególnych szczeblach edukacji.

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)
Wiedza	W01 Rozumie znaczenie i zna miejsce problematyki wyzwań gospodarczych współczesnego świata dla potrzeb kształcenia na poziomie szkoły podstawowej i średniej w świetle podstawy programowej.	W03, W04, W05
	W02 Charakteryzuje podstawowe problemy i wyzwania gospodarcze świata w powiązaniu z problemami i wyzwaniami geopolitycznymi i społeczno-kulturowymi.	W07, W08
	W03 Na wybranych przykładach charakteryzuje wpływ działalności gospodarczej człowieka na środowisko przyrodnicze.	W07, W08

Umiejętności	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalność)
	U01 Posiada umiejętność interpretacji zjawisk i wydarzeń w życiu gospodarczym oraz rozpoznawania i analizy problemów gospodarczych w skali globalnej i innych skalach przestrzennych	U07, U08

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)
	K01 Jest chętny do rozwijania swojej wiedzy i umiejętności w zakresie realizacji problematyki gospodarczej w kształceniu geograficznym.	K02, K04
	K02 Rozpoznaje i krytycznie ocenia zjawiska patologiczne w gospodarce światowej i gospodarkach poszczególnych krajów.	K01, K06
	K03 Wykazuje wrażliwość na problemy społeczno-gospodarcze krajów o niższym poziomie rozwoju.	K01, K06

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A		K		L		S		P
Liczba godzin	15									
	zal.									

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów z elementami dyskusji. Kurs jest prowadzony w języku polskim, z uwzględnieniem wprowadzenia podstawowych pojęć w języku angielskim.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Zaliczenie pisemne
--------------	-----------------	--------------------	------------------	---------------------	----------------------	-----------------	-------------------	---------	----------------------	---------------	-----------------	--------------------

W01								X					X
W02								X					X
W03								X					X
U01								X					X
K01								X					X
K02								X					X
K03								X					X

Kryteria oceny	Ocena jest wystawiana na zaliczenia końcowego oraz aktywnego udziału w zajęciach (dyskusji).
----------------	--

Uwagi	Obecność na zajęciach oraz udział w dyskusji w trakcie wykładów jest obowiązkowe.
-------	---

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

<ul style="list-style-type: none"> • child labour • degraded landscape • demographic crisis • energy transition • <i>genius loci</i> • human trafficking • monetary system • population decline • structural changes • terrorism • transformation of the economy • world economy
--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

<ul style="list-style-type: none"> • Problematyka problemów gospodarczych w kształceniu geograficznym w świetle podstawy programowej w szkołach średnich i podstawowych • <i>Genius loci</i> – pojęcie, miejsce w kształceniu geograficznym i sposoby realizacji problematyki na lekcjach • Dysproporcje rozwoju społeczno-gospodarczego i ich skutki – kohezja vs. konkurencyjność • Przemiany ustrojowe w Polsce i innych krajach europejskich • Procesy integracji i dezintegracji w gospodarce światowej • Problemy gospodarczo-polityczne funkcjonowania UE i jej pozycja w gospodarce światowej • Problem bezpieczeństwa energetycznego i paliwowego • Kryzys demograficzno-migracyjny w Europie i jego następstwa gospodarcze • Handel ludźmi, niewolnictwo i praca dzieci jako problem światowy • Terroryzm na świecie i jego skutki gospodarcze • Najbardziej zniszczone przez niewłaściwe gospodarowanie krajobrazy świata • Największe afery gospodarcze na świecie ostatnich lat oraz przyczyny i konsekwencje kryzysów finansowych i kryzysu systemu walutowego
--

Wykaz literatury podstawowej

<p>Kuciński K. (red.), 2015, Geografia ekonomiczna, (wyd 3 lub późniejsze). Volters Kluwer, Warszawa</p> <p>Soroka, P., 2015. Bezpieczeństwo energetyczne. Między teorią a praktyką, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa.</p> <p>Szkurlat E., Hibszer A., Piotrowska I., Rachwał T., Wieczorek T (2019). Geografia. Vademecum</p>

Nauczyciela: wdrażanie podstawy programowej w szkole ponadpodstawowej (podstawa programowa z komentarzem i materiałami dydaktycznymi) - szkoła ponadpodstawowa). Warszawa : Ośrodek Rozwoju Edukacji (dostęp: <http://www.ore.edu.pl/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=24927>)

Szkurlat E., Hibszer A., Piotrowska I., Rachwał T., (2017), Podstawa programowa kształcenia ogólnego z komentarzem; szkoła podstawowa. Geografia, Warszawa: ORE (dostęp: <https://www.ore.edu.pl/wp-content/uploads/2018/03/podstawa-programowa-ksztalcenia-ogolnego-z-komentarzem.-szkola-podstawowa-geografia.pdf>)

Wykaz literatury uzupełniającej

- Dominiak, J., Rachwał, T., (2016). Chief development tendencies, structural changes and innovativeness of the industrial and service sectors in Poland, *Quaestiones Geographicae*. 35(4), 49-69, DOI: 10.1515/quageo-2016-0034
- Graczyk, A. (1997). Ekonomiczne skutki zanieczyszczenia środowiska. *Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Ekonomia i Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze*, 2(730), 49-58.
- Kilar, W., Rachwał, T. (2014). Changing Role of Industry in the Economy in the V4 Countries – a Regional Approach, 'Club of Economics in Miskolc' Theory, Methodology, Practice, Vol. 10, Nr. 1, 45-54
- Kwiatkowski, A. (2018). Instytucjonalne ramy zwalczania terroryzmu na świecie. *Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje*, (32), 147-168.
- Matera R., Skodlarski J, (2021). *Gospodarka światowa. Geneza i ewolucja – do czasów pandemii*, Wydawnictwo Naukowe PWN: Warszawa,
- Mańka, R., (2014). *Strefa tabu. Największe afery III RP*, 3S Media, Warszawa
- Piotrowska I., Hibszer A., Szkurlat E., Rachwał T., (2017), Nowa podstawa programowa z geografii w szkole podstawowej – komentarze i odpowiedzi do opinii, „Geografia w Szkole”, 2017, nr 2
- Podręczniki do edukacji geograficznej dla szkoły podstawowej i szkół średnich.
Prace Monograficzne KEG PTG / Prace Komisji Edukacji Geograficznej PTG – wybrane artykuły, dostępne na: <http://kegptg.geo.uni.lodz.pl/index.php?page=tomy-prac-keg>
- Rachwał, T. (2018). Research Issues of Structural Changes in Polish Industry in Geography of Industry. *Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, 32(4), 86-109. doi:10.24917/20801653.324.5
- Rachwał, T., Wiedermann, K. (2015). Industrial and R&D Activity in Emerging Economies – Poland versus other EU Countries, In: Micek, G. (ed.), *Understanding Innovation in Emerging Economic Spaces Global and Local Actors, Networks and Embeddedness*, Farnham: Ashgate, 33-51
- Rachwał T, Wiedermann K, Kilar W. (2008). Wydajność i koszty pracy jako czynniki konkurencyjności przemysłu regionów Polski w Unii Europejskiej w ujęciu regionalnym, In *Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych „Europa bez granic – nowe wyzwania“*, ed. Ilnicki D., Janc K., Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, Wrocław. p. 79-89.
- Rachwał, T. (2015). Structural changes in Polish industry after 1989. *Geographia Polonica*, 2015, 88(4), 575-605, <http://dx.doi.org/10.7163/GPol.0035>
- Raźniak P., Dorocki S., Rachwał T., Winiarczyk-Raźniak A. (2021). The Role of the Energy Sector in the Command and Control Function of Cities in Conditions of Sustainability Transitions, *Energies*. - 2021, Vol. 14, nr 22, id. 7579
- Raźniak P., Dorocki S., Rachwał T., Winiarczyk-Raźniak A. (2020). Znaczenie sektora energetycznego w kreowaniu funkcji kontrolno-zarządczych miast na świecie, *Rynek Energii*, 5, 12-20
- Resztak, I. (2011). Pojęcie, historia i typologia zjawiska terroryzmu. *Biuletyn Naukowy*, (4), 522-534.
- Szkurlat E., Piotrowska I., Hibszer A., Rachwał T., Wieczorek T., (2017), Nowa podstawa programowa z geografii dla liceum ogólnokształcącego oraz technikum – ogólne założenia i warunki realizacji, „Geografia w Szkole”, 2017, nr 3
- Szkurlat, E., Hibszer, A., Piotrowska, I., Rachwał T. (2018). Podstawa programowa geografii źródłem nauczycielskich wyzwań, W: *Nauczyciel geografii wobec wyzwań reformowanej szkoły*, red. A. Hibszer, E. Szkurlat, seria: Prace Komisji Edukacji Geograficznej PTG, nr 8, Sosnowiec: Komisja Edukacji Geograficznej PTG, 13-31
- Wiedermann, K. (2016). Współczesne modele uprzemysłowienia a kształtowanie się struktur społecznych i gospodarczych. *Poziom międzynarodowy, regionalny, lokalny*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.
- Wilczyński, P.L., (2020). Ultima ratio regum. Wojna jako instrument polityki (w:) Plebaniak, P. (red.), *Sztuka wojny. Filozofia i praktyka oddziaływania na bieg zdarzeń*, Polskie Towarzystwo Geopolityczne, Kraków 2020, s. 590-604.
- Wilczyński, P.L., (2017). Miejsca potencjalnych konfliktów etnicznych w Europie, (w:) *Przegląd Geopolityczny*, 20, s. 28-52.

Zupančič, J., Wilczyński, P.L. (2017). Fala imigracji do Europy z perspektywy krajów tranzytowych (w:) Przegląd Geopolityczny, 19, s. 70-83.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do zaliczenia	15
Ogółem bilans czasu pracy		50
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2